

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: FEN VE SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ

****Öğrenme Hedefi:**** Fen ve Sosyal Bilgiler öğretiminde bilimsel dayanaklı uygulamaları, uyarlamaları ve bilişsel stratejileri ileri düzeyde analiz edebilme.

BÖLÜM 1: FEN ÖĞRETİMİ VE BİLİMSEL SÜREÇLER

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

1. Fen bilimleri öğretiminde "Açıklayıcı Düzenleyiciler" (Expository Organizers) kullanımının, özellikle zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki temel işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

- Yeni öğrenilecek bilgilerle mevcut bilgiler arasında köprü kurarak bilişsel bir yapı (scaffolding) oluşturmak.
- Sadece deney sonuçlarını ezberletmek.
- Öğrencilerin sınıf dışına çıkmasını engellemek.
- Dersin süresini kısaltmak.
- Sadece fiziksel yetersizliği olan öğrencilere destek olmak.

Cevap: A. Açıklayıcı düzenleyiciler, yeni bilgi için bir şema sunar; bu da zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin bilgiyi organize etmesini sağlar.

2. Sosyal bilgiler dersinde "Grafik Organize Ediciler" (Graphic Organizers), otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerde olay örgüsünü ve sosyal ilişkileri kavramadaki en kritik avantajı nedir?

- Olaylar arasındaki neden-sonuç ilişkilerini ve kronolojik sıralamayı görselleştirerek bilişsel yükü azaltması.
- Sadece güzel yazı yazma becerisini geliştirmesi.
- Öğrencinin sosyal etkileşimini tamamen sınırlaması.
- Sadece coğrafya derslerinde harita çiziminde kullanılması.
- Hiçbir bilişsel katkı sağlamayıp sadece dekoratif amaçlı olması.

Cevap: A. Grafik organize ediciler, soyut kavramları somutlaştırarak OSB'li öğrencilerin neden-sonuç ilişkilerini görsel bir bütünlükte görmesini sağlar.

3. Fen öğretiminde "Doğrudan Öğretim" modelinin "Güdümlü Uygulama" (Guided Practice) evresinde öğretmenin temel sorumluluğu aşağıdakilerden hangisidir?

- Sadece model olma.
- Öğrenciye ipuçları sunarak hatasız öğrenmeyi sağlamak ve sorumluluğu yavaş yavaş öğrenciye devretmek.
- Öğrenciyi tamamen serbest bırakma.
- Sadece sınav yapma.
- Dersi anlatıp sınıftan çıkma.

Cevap: B. Güdümlü uygulama aşaması, ipuçlarının yavaşça geri çekildiği (fading) ve hatasız öğrenmenin hedeflendiği köprü aşamasıdır.

4. Sosyal bilgilerde "Tarihsel Empati" becerisinin kazandırılmasında kullanılan "Dramatizasyon" yönteminin, özel eğitimdeki en önemli bilişsel temeli nedir?

- Öğrencinin başka birinin bakış açısını zihninde canlandırmasını ve "Zihin Kuramı" becerilerini bu bağlamda kullanmasını desteklemesi.
- Sadece metin ezberletmek.
- Sadece kostüm giymek.
- Gerçeklikten tamamen kopmak.
- Sadece motor becerileri geliştirmek.

Cevap: A. Dramatizasyon, öğrencilerin bir başkasının perspektifini almasını sağlayarak sosyal-bilişsel gelişimi ve empatiyi destekler.

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: FEN VE SOSYAL BİLGİLER (SORU 5-8)

BÖLÜM 2: SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ VE UYARLAMALAR

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

5. Erken çocukluk dönemi özel eğitiminde "Gömülü Öğretim" (Embedded Instruction) stratejisinin fen bilimleri öğretiminde uygulanmasına dair en doğru örnek aşağıdakilerden hangisidir?

- Sadece fiziksel engelli öğrencilerin laboratuvara girmesi.
- Öğrencinin sosyal etkileşimini kısıtlamak.
- Günlük rutinler (yemek, oyun) içine fen kavramlarını (örn: sıcak-soğuk, batma-yüzme) doğal bir şekilde yerleştirmek.
- Sadece sınav haftasında ders anlatmak.
- Öğrenciyi okul bahçesinde serbest bırakmak.

Cevap: C. Gömülü öğretim, öğretim hedeflerinin doğal akışa yerleştirilmesidir; böylece genelleme ve motivasyon artar.

6. Sosyal bilgiler dersinde "Kendini Sorgulama" (Self-Questioning) stratejisinin, öğrenme güçlüğü olan öğrencilerde metin anlama üzerindeki temel etkisi nedir?

- Öğrencinin metin içindeki anahtar kelimeleri ve ilişkileri kendi kendine sorgulamasını sağlayarak metni anlama ve sentez becerisini artırması.
- Sadece resimlere bakmasını sağlaması.
- Yazı yazma hızını artırması.
- Sadece sessizce okumasını sağlaması.
- Hiçbir akademik katkı sağlamaması.

Cevap: A. Kendini sorgulama, üstbilişsel bir stratejidir; öğrenciye okuma sırasında aktif bir analizci olma rolü verir.

7. Fen laboratuvarında bir deney düzeneğini kurmayı öğrenen zihinsel yetersizliği olan bir öğrencide "Sistematik Geri Çekme" (Fading) uygulaması nasıl gerçekleştirilir?

- Işık yansımaları deneyi yaparken kullanılan lazerin rengini değiştirmek.
- İşlem basamaklarını gösteren fotoğrafların (ipuçlarının) öğrenci bağımsızlaştıkça tek tek kaldırılması (silikleştirme).
- Sadece öğrenciye bağışlamak.
- Deneyi öğretmenin tek başına yapması.
- Öğrenciye hiç yardım etmemek.

Cevap: B. Silikleştirme (Fading), öğrencinin yardımsız yapabilmesi için ipuçlarının (görsel, fiziksel vb.) miktarının azaltılmasıdır.

8. Sosyal bilgilerde "Milli Mücadele" konusunu işleyen özel eğitim öğretmeninin, öğrencilerin "Soyut" olan bu süreci anlamalarını sağlamak için yapması gereken en etkili "Uyumlaştırma" (Adaptation) nedir?

- Sadece test çözdürmek.
- Sadece tarihleri ezberletmek.
- Olayın geçtiği yeri harita üzerinde bulmak, canlandırma yapmak ve ilgili objelere dokunmak (çok duyulu yaklaşım).
- Dersi sadece dinlemesini istemek.
- Hiçbir materyal kullanmamak.

Cevap: C. Çok duyulu (Multisensory) ve somutlaştırılmış öğretim, soyut tarihsel kavramların öğrenilmesini kolaylaştırır.

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: FEN VE SOSYAL BİLGİLER (SORU 9-12)

BÖLÜM 3: STRATEJİK ÖĞRETİM VE DEĞERLENDİRME

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

9. Fen öğretiminde "Kavram Yanılgıları" (Misconceptions) ile mücadelede kullanılan en etkili strateji aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Sadece deney yapmamak.
- b) Öğrencinin sahip olduğu yanlış bilimsel bilgileri tespit edip "Kavramsal Değişim Metinleri" ile bu bilgileri bilimsel gerçeklerle değiştirmesini sağlamak.
- c) Sadece ezberletmek.
- d) Öğrenciyi sınıftan çıkarmak.
- e) Hiçbir şey yapmamak.

Cevap: B. Kavramsal değişim metinleri, öğrencinin yanlış inancını sarsarak yerine doğru bilimsel bilgiyi koymayı hedefler.

10. Sosyal bilgiler öğretiminde "Müze Eğitimi"nin (Museum Education) özel gereksinimli öğrenciler için en önemli eğitsel çıktısı nedir?

- a) Sadece bir gezi olması.
- b) Öğrencinin tarihsel objeleri somut olarak görmesi, dokunması ve o dönemin ruhunu mekanla özdeşleştirerek anlamlandırması.
- c) Zaman kaybı olması.
- d) Sadece oyun oynanması.
- e) Öğretmenin yorulması.

Cevap: B. Müze eğitimi, tarihi ve sosyal kavramları somutlaştırarak kalıcı öğrenme sağlar (Contextual learning).

11. Fen laboratuvarı raporlarında kullanılan "V-Diyagramı"nın (V-Diagram) en temel işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Sadece bir harf olması.
- b) Deneyin "Odak Soru"su ile "Teorik" ve "Uygulama" boyutlarını birleştiren, öğrencinin neyi neden yaptığını görmesini sağlayan bir şematik düzenleyici olması.
- c) Sadece kağıt israfı olması.
- d) Sadece fen öğretmenleri için olması.
- e) Hiçbir işe yaramaması.

Cevap: B. V-diyagramı, bilginin teorik yapısı ile pratik uygulaması arasındaki bağı görselleştirir.

12. Sosyal bilgilerde "İşbirlikçi Öğrenme" modellerinden biri olan "Jigsaw" (Ayrılıp Birleşme) tekniğinin kaynaştırma ortamındaki en büyük faydası nedir?

- a) Bireysel yarışma.
- b) Heterojen gruplar oluşturarak, her öğrencinin bir konunun uzmanı olmasını ve arkadaşlarına öğretmesini sağlayarak sosyal ve akademik katılımı artırmak.
- c) Sadece öğretmenin anlatması.
- d) Öğrencilerin birbirinden kopması.
- e) Sessizce oturmak.

Cevap: B. Jigsaw tekniği, her öğrenciyi sorumluluk vererek aidiyet ve akademik başarıyı birlikte artırır.

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: FEN VE SOSYAL BİLGİLER (SORU 13-16)

BÖLÜM 4: FEN ÖĞRETİMİNDE YAPILANDIRMACI YAKLAŞIMLAR

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

13. Yapılandırmacı yaklaşımın 5E öğrenme modelinde, zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin öğrendikleri fen kavramlarını günlük yaşamdaki farklı bağlamlara aktarmada en çok zorlandıkları ve bu nedenle en fazla uyarlamaya ihtiyaç duydukları evre hangisidir?

- Girilir (Engagement) - İlginin çekilmesi.
- Açıklama (Explanation) - Öğretmenin doğrudan tanım yapması.
- Derinleştirme (Elaboration) - Öğrenilen kavramların yeni ve benzer durumlara transfer edilerek genellemenin sağlanması.
- Keşfetme (Exploration) - Materyallerle etkileşim.
- Değerlendirme (Evaluation) - Sürecin ölçülmesi.

Cevap: C. Derinleştirme evresi, bilginin transfer edildiği aşamadır. Özel eğitimde bu evre, "Genelleme" çalışmalarını içerdiği için kritik öneme sahiptir.

14. Öğrenme güçlüğü (ÖÖG) olan öğrencilere "Maddenin Halleri" konusu işlenirken kullanılan "Kavram Haritaları"nın bilişsel süreçler üzerindeki temel avantajı aşağıdakilerden hangisidir?

- Görsel karmaşayı artırarak seçici dikkati dağıtması.
- Bilimsel kavramlar arasındaki hiyerarşik ilişkileri somutlaştırarak uzun süreli belleğe kodlamayı (encoding) ve geri çağırma (retrieval) kolaylaştırması.
- Sadece estetik bir sunum sağlaması.
- Öğrencinin kendi başına ders çalışmasını imkansız kılması.
- Sadece sözel ifade becerisini ölçmesi.

Cevap: B. Kavram haritaları, kavramlar arası ilişkileri şematize ederek bilginin organize edilmesini ve anlamlı öğrenmeyi sağlar.

15. Sosyal bilgiler dersinde "Geçmişten Günümüze Aile" ünitesinde kullanılan "Sözlü Tarih" (Oral History) çalışmalarının, özel eğitimde "Zaman Algısı" gelişimindeki en temel rolü nedir?

- Soyut zaman ve mekan kavramlarını (geçmiş-bugün ilişkisi) somutlaştırarak "Bağlamsal Öğrenme"yi (Contextual Learning) desteklemesi.
- Öğrencilerin sadece eğlenmesini sağlaması.
- Müfredatın dışına çıkılmasını zorunlu kılması.
- Öğrencinin hayal dünyasında yaşamasını engellemesi.
- Sadece okuma hızını artırması.

Cevap: A. Sözlü tarih, soyut olan tarih kavramını bireysel yaşantılar ve somut anlatılar üzerinden günümüze bağlayarak anlamlandırır.

16. Fen öğretiminde "Sorgulamaya Dayalı Öğrenme" (Inquiry-Based Learning) stratejisinin, hafif düzeyde zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin akademik öz-yeterlilik algısı üzerindeki temel etkisi nedir?

- Bilimsel yöntemin sadece formüllerden oluştuğunu göstermek.
- Öğrencilerin hipotez kurma, veri toplama ve analiz etme gibi "Bilimsel Süreç Becerileri"ni (Science Process Skills) yaparak-yaşayarak geliştirmelerini sağlamak.
- Öğrenciyi tamamen kontrol altında tutmak.
- Sadece pahalı materyallerle deney yapılabileceğini kanıtlamak.
- Teorik bilgiyi tamamen reddetmek.

Cevap: B. Sorgulama süreci, öğrencinin aktif katılımını sağlayarak problem çözme ve bilimsel süreç becerilerini (üstbiliş) geliştirir.

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: FEN VE SOSYAL BİLGİLER (SORU 17-20)

BÖLÜM 5: SOSYAL BİLGİLER VE VATANDAŞLIK EĞİTİMİ

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

17. Fen bilimleri öğretiminde "Bilişsel Destek" (Cognitive Scaffolding) stratejisinin uygulanmasında en kritik ilke aşağıdakilerden hangisidir?

- Müfredatın tüm konularını kapsayacak şekilde genişletilmesi.
- Karmaşık kavramların küçük, yönetilebilir basamaklara bölünmesi ve her adımda sunulan desteğin öğrenci yetkinleştikçe kademeli olarak çekilmesi (Scaffolding).
- Sadece fiziksel çevre düzenlemesi yapılması.
- Öğrenciye hiç müdahale edilmemesi.
- Ders süresinin prepasif şekilde uzatılması.

Cevap: B. Bilişsel destek, öğrencinin kapasitesini aşan durumlarda sunulan ve başarı sağlandıkça geri çekilen geçici yardım köprüleridir.

18. Sosyal bilgiler öğretiminde "Değerler Eğitimi"nin (Values Education), özel gereksinimli öğrencilerin "Toplumsal Katılım" becerileri üzerindeki temel işlevi nedir?

- Sadece dini bilgilerin verilmesi.
- Soyut değerleri (yardımlaşma, dürüstlük vb.) gerçek hayat senaryoları ve rol oynama (role play) üzerinden somutlaştırarak sosyal-duygusal gelişimi desteklemesi.
- Öğrencinin sosyal hayatını kısıtlaması.
- Sadece ezber yönteminin kullanılması.
- Değerlerin sadece kağıt üzerinde test edilmesi.

Cevap: B. Değerler eğitimi, soyut kavramları yaşantısal hale getirerek öğrencinin toplumsal kuralları içselleştirmesini sağlar.

19. Fen öğretiminde "Sanal Gerçeklik" (VR) ve "Simülasyon" kullanımının, özellikle dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (DEHB) olan öğrencilerde "Odaklanmış Dikkat" üzerindeki en önemli etkisi nedir?

- Gerçek tehlikelerden arındırılmış, kontrol edilebilir ve tekrarlanabilir bir ortamda bilimsel kavramları deneyimleme şansı vermesi.
- Teknolojinin sadece oyun amaçlı olduğunu göstermesi.
- Öğrencinin öğretmenle bağına koparması.
- Sınıf içi disiplini bozması.
- Geleneksel deneylerin tamamen yerini alması.

Cevap: A. Simülasyonlar, dikkat dağıtıcı unsurları azaltıp öğrenciyi sürecin merkezine koyarak bilişsel etkileşimi artırır.

20. Sosyal bilgiler öğretiminde "Öyküleme" (Narrative) yaklaşımının, zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin "Tarihsel Zaman" algısı üzerindeki en kritik katkısı nedir?

- Sadece metinlerin seslendirilmesi.
- Tarihsel olayların bir hikaye (öyküleme) formunda sunulması ve olaylar arası kronolojik ve neden-sonuç bağlarının "Bilişsel Çapa"lar (Cognitive Anchors) yardımıyla kurulması.
- Sadece masal okuma saati yapılması.
- Olayların kronolojisinden tamamen vazgeçilmesi.
- Sadece resimlerin gösterilmesi.

Cevap: B. Öyküleme, olaylar arasında anlamlı bağlar kurarak bilgiyi somutlaştırır ve hatırlanabilirliği artırır.

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: FEN VE SOSYAL BİLGİLER (SORU 21-24)

BÖLÜM 6: STRATEJİK ÖĞRETİM VE MATERYAL TASARIMI

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

21. Fen öğretiminde "Biçimlendirici Değerlendirme" (Formative Assessment) yaklaşımının, öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin akademik gelişimi için neden "olmazsa olmaz" bir unsurdur?

- Sadece sonuç odaklı ölçme yapılması.
- Öğrenme süreci boyunca sürekli geri bildirim vererek, öğrencinin yanlış anlamalarını anında düzeltmek ve öğretimi bu verilere göre şekillendirmek (Scaffolding temelli değerlendirme).
- Sadece dönem sonunda sınav yapılması.
- Öğrencilerin birbirine not vermesi.
- Değerlendirme sonuçlarının gizli tutulması.

Cevap: B. Biçimlendirici değerlendirme, hatanın kalıcı hale gelmesini önleyen anlık müdahalelere imkan tanır.

22. Sosyal bilgilerde "Yer-Temelli Eğitim" (Place-Based Education) yaklaşımının, özel gereksinimli öğrencilerin "Toplumsal Bilinç" kazanmasındaki en büyük avantajı nedir?

- Sınıf dışına çıkmanın disiplini bozması.
- Öğrenilen sosyal ve coğrafi kavramların öğrencinin kendi yaşadığı çevreyle (mahalle, şehir vb.) ilişkilendirilerek bilginin "Yaşamsallık" ilkesiyle birleşmesi.
- Sadece gezi amaçlı yapılması.
- Müfredatın tamamen terk edilmesi.
- Sadece doğa bilimleri için geçerli olması.

Cevap: B. Yer-temelli eğitim, teorik bilginin gerçek dünya bağlamında uygulama alanı bulmasını sağlar.

23. Fen bilimlerinde "Venn Diyagramı" gibi grafik organize edicilerin kullanımının, özellikle işitme engelli öğrencilerin kavram gelişimindeki kritik rolü nedir?

- Sadece resim çizmek.
- İki farklı kavramın (örn: Katı-Sıvı) ortak ve farklı özelliklerini görselleştirerek "Karşılaştırmalı Analiz" becerisini desteklemesi ve bilişsel yükü azaltması.
- Sadece matematik dersinde kullanılması.
- Öğrencinin kafasını karıştırması.
- Her zaman üç daireden oluşma zorunluluğu.

Cevap: B. Venn diyagramı, kavramlar arasındaki benzerlik ve farklılıkları görsel bir yapıda sunarak anlamayı kolaylaştırır.

24. Sosyal bilgiler öğretiminde "Toplum-Temelli Öğretim" (Community-Based Instruction) modelinin, özel eğitimdeki en temel yasal ve eğitsel gerekçesi nedir?

- Sadece okul içinde ders işlenmesi.
- Öğrenilen akademik ve sosyal becerilerin (örn: Alışveriş, yön bulma) gerçek toplumsal ortamlarda uygulanarak "Beceri Genelmesi"nin (Skill Generalization) en üst düzeye çıkarılması.
- Sadece fiziksel engelliler için olması.
- Öğrencilerin okuldan kaçmasını kolaylaştırması.
- Sadece oyun oynamak.

Cevap: B. Toplum-temelli öğretim, bağımsız yaşam becerilerinin doğal ortamlarda kazanılmasını ve genellenmesini sağlar.

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: FEN VE SOSYAL BİLGİLER (SORU 25-28)

BÖLÜM 7: ÖĞRETİMDE FARKLIlaştırma ve Uyarlamalar

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

25. Fen laboratuvarı uygulamalarında "İşbirlikçi Öğrenme"nin (Cooperative Learning), kaynaştırma ortamındaki özel gereksinimli öğrenciler üzerindeki "Sosyal-Bilişsel" etkisi nedir?

- Sadece öğretmenin deney yapması.
- Heterojen gruplarda, öğrencilerin birbirlerine model olması ve "Akran Aracılı Öğretim" (Peer-Mediated Instruction) ile bilimsel kavramların sosyal etkileşim içinde yapılandırılması.
- Sadece en zeki öğrencilerin lider olması.
- Sessiz bir ortamda tek başına çalışılması.
- Öğrencilerin birbirine not vermesi.

Cevap: B. Akran aracılı öğretim, hem sosyal kabulü artırır hem de akademik kavramların daha anlaşılır bir dille aktarılmasını sağlar.

26. Sosyal bilgilerde "Etkin Vatandaşlık" becerisinin kazandırılmasında kullanılan "Simülasyon" yönteminin, davranış bozukluğu olan öğrencilerdeki en önemli çıktısı nedir?

- Sadece yasaların ezberletilmesi.
- Hak ve sorumlulukların simülasyonlar (örn: Sınıf başkanı seçimi, mahkeme canlandırması) üzerinden yaşantısal hale getirilerek "Demokratik Tutum"un içselleştirilmesi.
- Öğrencinin siyasete atılması.
- Sadece tarih derslerinde anlatılması.
- Okul kurallarının tamamen kaldırılması.

Cevap: B. Simülasyonlar, kuralları ve hakları güvenli bir prova ortamında öğreterek toplumsal uyumu artırır.

27. Sosyal bilgiler dersinde "Öz-Düzenlemeli Öğrenme" (Self-Regulated Learning) stratejilerinin kullanılmasının, öğrenme güçlüğü olan öğrencilerdeki akademik bağımsızlık üzerindeki etkisi nedir?

- Sadece öğretmenin öğrenciyi yönetmesi.
- Öğrencinin kendi öğrenme sürecini (planlama, izleme, değerlendirme) yönetmesi için "Öz-İzleme" (Self-Monitoring) ve "Öz-Değerlendirme" stratejilerinin öğretilmesi.
- Hiçbir kuralın olmaması.
- Sadece test çözülmesi.
- Öğrencinin tek başına bırakılması.

Cevap: B. Öz-düzenleme, öğrenciyi "nasıl öğreneceğini" öğreterek üstbilişsel farkındalık ve akademik başarı sağlar.

28. Sosyal bilgilerde "Coğrafi Konum ve Yerler" öğretiminde kullanılan "Çok Duyulu Yaklaşım"ın (Multisensory Approach), görme engelli öğrencilerdeki mekansal algı üzerindeki etkisi nedir?

- Sadece haritaya bakmak.
- Görsel (renkli haritalar), işitsel (anlatım) ve dokunsal (kabartma materyaller) kanalların aynı anda kullanılarak bilginin "Çoklu Temsil" (Multiple Representations) ilkesiyle sunulması.
- Sadece video izlenmesi.
- Dersin sadece anlatılarak geçilmesi.
- Sadece test çözülmesi.

Cevap: B. Çok duyulu yaklaşım, bir duyudaki eksikliği diğer duyularla destekleyerek bütüncül bir zihinsel şema oluşmasını sağlar.

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: FEN VE SOSYAL BİLGİLER (SORU 29-32)

BÖLÜM 8: TEKNOLOJİ VE MATERYAL UYARLAMALARI

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

29. Fen öğretiminde "Destekleyici Teknolojiler" (Assistive Technology) ve dijital materyallerin kullanımının, ağır düzey yetersizliği olan öğrencilerin "Bilimsel Okuryazarlık" seviyesine en büyük katkısı nedir?

- a) Sadece dersin süresini uzatması.
- b) Geleneksel yöntemlerle ulaşılamayan soyut bilimsel süreçlerin (örn: Atomun yapısı, uzay) "Erişilebilir" ve "Somut" hale getirilerek bilişsel engellerin ortadan kaldırılması.
- c) Öğretmenin yükünü artırması.
- d) Sadece oyun oynamak.
- e) Öğrencinin sosyalleşmesini engellemesi.

Cevap: B. Teknoloji, soyut kavramları somutlaştırarak ve etkileşimi artırarak öğrenme önündeki engelleri kaldırır.

30. Sosyal bilgilerde "Birlikte Öğrenme" (Learning Together) modelinin, özel eğitim sınıfındaki "Sosyal Kabul" ve "Aidiyet" duygusu üzerindeki etkisi nedir?

- a) Sadece bireysel başarıya odaklanma.
- b) Öğrencilerin ortak bir hedef için çalışmaları, birbirlerinin öğrenmesinden sorumlu olmaları ve "Olumlu Bağımlılık" (Positive Interdependence) geliştirerek sosyal entegrasyonun sağlanması.
- c) Sadece en iyi öğrencinin kazanması.
- d) Sınıf içi rekabetin artması.
- e) Öğretmenin sınıftan çıkması.

Cevap: B. Birlikte öğrenme, her öğrencinin sürece katkısını değerli kılarak grup bilincini ve akademik başarıyı artırır.

31. Fen öğretiminde "Bilimsel Süreç Becerileri" (Science Process Skills) öğretilmesinin, zihinsel yetersizliği olan bir öğrencinin "Problem Çözme" kapasitesi üzerindeki temel rolü nedir?

- a) Sadece doğru cevabı bulmak.
- b) Gözlem yapma, sınıflama, ölçme, tahmin etme ve çıkarım yapma gibi "Temel Süreç Becerileri"nin zihinsel operasyonlar olarak geliştirilmesi ve yapılandırılması.
- c) Sadece ezber yapmak.
- d) Öğretmeni taklit etmek.
- e) Sadece laboratuvarında çalışmak.

Cevap: B. Bilimsel süreç becerileri, öğrenciyi dünyayı anlama ve veriye dayalı karar verme (analitik düşünme) disiplini kazandırır.

32. Sosyal bilgiler öğretiminde "Öğretimsel Evrensel Tasarım" (UDL) prensiplerinin uygulanmasının, kaynaştırma ortamındaki temel hedefi nedir?

- a) Sadece engelli öğrencilere özel sınıf yapılması.
- b) Öğretimin en baştan tüm öğrenci çeşitliliğini (farklı duyuşsal ve bilişsel ihtiyaçlar) kapsayacak şekilde "Esnek" ve "Erişilebilir" olarak tasarlanması (Evrensel tasarım ilkeleri).
- c) Müfredatın basitleştirilmesi.
- d) Sadece teknoloji kullanımı.
- e) Özel ders verilmesi.

Cevap: B. UDL, "öğrenciyi çevreye uydurmak" yerine "çevreyi tüm öğrencilere uygun" hale getirmeyi amaçlar.

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: FEN VE SOSYAL BİLGİLER (SORU 33-35)

BÖLÜM 9: MATERYAL UYARLAMA VE AİLE KATILIMI

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

33. Fen ve sosyal bilgiler ders kitaplarındaki metinlerin "Uyumlaştırılması" (Adaptation) sürecinde, "Erişilebilirlik" ile "Akademik Beklenti" arasındaki denge nasıl kurulmalıdır?

- Metnin sadece puntosunun büyütülmesi.
- Metnin dilsel karmaşıklığının azaltılması (basitleştirme) ancak bilimsel içeriğin ve ana fikirlerin korunarak görsel desteklerle (zenginleştirme) anlaşılır hale getirilmesi.
- Metnin tamamen silinmesi.
- Sadece sesli okuma yapılması.
- Öğrencinin metinden muaf tutulması.

Cevap: B. Uyarlama, konuyu "basitleştirmek" değil, konuya giden yolu "erişilebilir" kılmak olmalıdır.

34. Fen öğretiminde "Aile Katılımı" (Family Involvement) çalışmalarının, özel eğitimdeki en önemli stratejik avantajı nedir?

- Sadece ödevlerin aileye yaptırılması.
- Bilimsel kavramların (örn: ısı, çevre kirliliği) evdeki rutinelere ve doğal etkileşimlere dahil edilerek öğrenmenin "Süreklilik" ve "Kalıcılık" kazanmasının sağlanması.
- Ailenin okula gelmesinin yasaklanması.
- Sadece sınav sonuçlarının bildirilmesi.
- Ailenin sadece temizlik işlerine bakması.

Cevap: B. Aile katılımı, okulda öğrenilenlerin doğal ortamlarda pekiştirilmesini ve işlevsellik kazanmasını sağlar.

35. Sosyal bilgiler öğretiminde "Kalıcı Öğrenme"nin (Retention) ve "Bilgi Transferi"nin değerlendirilmesinde kullanılan en etkili yöntem nedir?

- Sadece bir kez test yapmak.
- Öğrenilenlerin zaman içindeki kalıcılığını ve farklı ortamlardaki kullanımını (transfer) gözlemlemek için "Süreç Odaklı" ve "Performansa Dayalı" değerlendirmelerin kullanılması.
- Ezberin kontrol edilmesi.
- Sadece sınıf içinde ölçme yapılması.
- Hiçbir değerlendirme yapılmaması.

Cevap: B. Kalıcı öğrenme, bilginin farklı bağlamlarda ve zamanlarda bağımsız olarak kullanılmasıyla ölçülür.

SINAV STRATEJİLERİ

Sınavınız tamamlanmıştır. Başarılar dileriz!

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: FEN VE SOSYAL BİLGİLER – ALIŞTIRMA

SORU VE ÖĞRENCİ CEVABI

AÇIKLAMA / ANAHTAR CEVAP

1. Fen öğretiminde öğrencinin ne bildiğini, ne öğrenmek istediğini ve ne öğrendiğini takip ettiği 3 sütunlu tablonun adı nedir?

Cevap: KWL Tablosu. (Know, Want to Know, Learned). Ön bilgiler ve hedef belirleme için kullanılır.

2. Sosyal bilgilerde karmaşık bir toplumsal olayı analiz etmek için kullanılan, balık kılıçına benzeyen diyagramın adı nedir?

Cevap: Balık Kılıçığı (Ishikawa). Neden-sonuç analizi ve problem çözme için etkilidir.

3. Fen bilimlerinde bir kavramın tanımını, özelliklerini, örneklerini ve örnek olmayanlarını içeren 4 bölmeli araç nedir?

Cevap: Frayer Modeli. Kavramın derinlemesine analizi için kullanılan bir grafik düzenleyicidir.

4. Sosyal bilgilerde tarihsel olayların akışını görselleştirmek için kullanılan en temel materyal hangisidir?

Cevap: Zaman Şeridi (Timeline). Olayların kronolojik sırasını ve süresini somutlaştırır.

5. Fen deneylerinde "Bağımsız Değişken"in etkisini gözlemlemek için diğer tüm değişkenlerin sabit tutulması işlemine ne denir?

Cevap: Değişkenleri Kontrol Etme. Bilimsel yöntemin en temel ve zor basamaklarından biridir.

6. Sosyal bilgilerde "Yerel Yönetimler" konusunu işlerken belediye başkanını sınıfa davet etme hangi öğretim stratejisidir?

Cevap: Alan Gezisi / Uzman Daveti. Sosyal bilgilerin toplumla bağını kuran bir yöntemdir.

7. Fen öğretiminde öğrencinin bir olay gerçekleşmeden önce ne olacağını söylemesi, izlemesi ve nedenini tartışması stratejisi (POE)?

Cevap: Tahmin Et - Gözle - Açıkla (POE). Kavramsal değişim ve merak uyandırmak için kullanılır.

8. Sosyal bilgilerde "Hak ve Sorumluluklar"ın öğretiminde kullanılan, gerçek hayat senaryolarını içeren yöntemin adı nedir?

Cevap: Vaka Analizi (Case Study). Soyut hakları gerçek yaşam olayları üzerinden öğretir.

9. Fen deneylerinde karmaşık bir işlemi küçük ve takip edilebilir görsellere bölme işlemine ne denir?

Cevap: Beceri Analizi / Görsel Çizelge. İşlem basamaklarını somutlaştırarak bağımsızlığı artırır.

10. Sosyal bilgilerde "Demokrasi" gibi soyut kavramları öğretmek için kurulan "Sınıf Meclisi" hangi yöneme örnektir?

Cevap: Simülasyon / Rol Oynama. Soyut siyasi süreçleri yaşantısal hale getirir.

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: FEN VE SOSYAL BİLGİLER – ALIŞTIRMA (2)

SORU VE ÖĞRENCİ CEVABI (11-20)

AÇIKLAMA / ANAHTAR CEVAP

11. Fen bilimlerinde öğrencinin merakını uyandırmak için "Neden gökyüzü mavidir?" gibi sorularla başlayan yöntemin adı nedir?

Cevap: Sorgulamaya Dayalı Öğrenme. Merak ve keşfetme üzerine kurulu bir yaklaşımdır.

12. Sosyal bilgilerde "Coğrafi Konum" öğretiminde az gören öğrenciler için kullanılan yüksek kontrastlı harita türü hangisidir?

Cevap: Kabartma / Yüksek Kontrastlı Harita. Görsel ve dokunsal uyarlamadır.

13. Fen bilimlerinde bir olayın sonucunu ve ona yol açan tüm faktörleri analiz etmeye yarayan görsel araç hangisidir?

Cevap: Balık Kılıçığı. Olayın nedenlerini ve sonuçlarını sistematik olarak listelemeye yarar.

14. Sosyal bilgiler dersinde "Vatandaşlık Bilinci" için öğrencinin bir durumu canlandırarak çözüm aramasına ne ad verilir?

Cevap: Dramatizasyon. Sosyal becerileri ve empatiyi geliştiren en etkili yöntemdir.

15. Fen öğretiminde öğrencinin deney sırasında yaptığı hatayı anında düzeltene uyarıcı veya bilgilendirmeye ne denir?

Cevap: Düzeltici Geri Bildirim. Hatanın kalıcı hale gelmesini önleyen kritik bir müdahaledir.

16. Sosyal bilgilerde "Tarihsel Sıralama" becerisi için olayların altına tarihlerinin yazıldığı şeridin adı nedir?

Cevap: Zaman Şeridi. Kronolojik algının oluşması için temel araçtır.

17. Fen bilimlerinde bir bitkinin gelişimini gün gün fotoğraflayarak hazırlanan panonun adı nedir?

Cevap: Gözlem Panosu. Süreçteki değişimlerin görsel olarak takip edilmesini sağlar.

18. Sosyal bilgilerde "Üretim-Tüketim" konusunu işlemek için bir fabrikaya yapılan ziyaretin adı nedir?

Cevap: Alan Gezisi. Öğrenilen bilgilerin yerinde ve gerçek dünyada gözlemlenmesidir.

19. Fen ve sosyal bilgilerde kavramlar arasındaki hiyerarşik veya ilişkiyi gösteren diyagramın adı nedir?

Cevap: Kavram Haritası. Kavramlar arası anlamlı bağlar kurarak kalıcılığı artırır.

20. KWL tablosunun son sütununda yer alan "Neler öğrendim?" sorusunun kısaltması hangisidir?

Cevap: Learned (Öğrenilenler). Öğretim süreci sonunda öğrencinin kazandığı bilgileri yansıtır.

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: FEN VE SOSYAL BİLGİLER – ALIŞTIRMA (3)

SORU VE ÖĞRENCİ CEVABI (21-30)

AÇIKLAMA / ANAHTAR CEVAP

21. Fen öğretiminde "Doğrudan Öğretim" modelinin ilk basamağı olan, öğrencinin derse hazırlandığı aşama nedir?

Çözüm: İkonisite (Iconicity). İşaretin temsil ettiği gerçek nesneye görsel olarak benzerliği durumudur.

22. Sosyal bilgilerde "Hak ve Sorumluluklar" gibi soyut kavramların öğretilmesinde kullanılan, öğrencinin bir karakteri canlandırdığı yöntem nedir?

Cevap: Rol Oynama. Sosyal kavramları yaşantısal hale getirerek kalıcılığı artırır.

23. Fen bilimlerinde bir canlının (örn: kelebeğin) yaşam aşamalarını dairesel bir biçimde gösteren diyagramın adı nedir?

Cevap: Döngü Diyagramı. Süreçlerin başlangıç ve bitişi, tekrarlanan aşamaları görselleştirir.

24. Sosyal bilgilerde "Yön Bulma" öğretiminde kullanılan, görme engelli öğrenciler için sesli veya dokunsal uyarlaması bulunan araç nedir?

Cevap: Pusula. Yön ve uzamsal algı için kullanılan temel bir sosyal bilgiler materyalidir.

25. Fen öğretiminde öğrencinin merakını artıran, "Sizce mıknatıs plastik bardağı çeker mi?" sorusuyla başlayan strateji hangisidir?

Cevap: Tahmin Et - Gözle - Açıkla (POE). Bilişsel çatişma yaratarak öğrenmeyi destekler.

26. Sosyal bilgilerde "İklim ve Hava Durumu" takibi için öğrencilerin her gün işaretleme yaptığı görsel materyalin adı nedir?

Cevap: Hava Durumu Grafiği. Veri toplama ve grafik okuma becerilerini geliştirir.

27. Fen bilimlerinde maddeleri "Suda Yüzenler" ve "Suda Batanlar" şeklinde ikiye ayıran tablonun adı nedir?

Cevap: Sınıflandırma Tablosu. Nesnelere göre gruplandırmayı öğretir.

28. Sosyal bilgilerde "Meslekler" konusunu işlerken bir polis memurunun sınıfa davet edilip konuşturulmasına ne ad verilir?

Cevap: Kaynak Kişi Kullanımı. Öğrenilen bilgilerin gerçek yaşamdaki karşılığını gösterir.

29. Fen öğretiminde "Maddenin Halleri"ni anlatırken sınıfa getirilen buz, su ve buhar örneği hangi tür materyal kullanımına girer?

Cevap: Gerçek Nesnelere (Realia). Somut yaşantılar sağlayarak kavram öğrenimini kolaylaştırır.

30. Sosyal bilgilerde "Alışveriş" konusunu yerinde işlemek için markete gidilmesi hangi öğretim tekniğine örnektir?

Cevap: Alan Gezisi. Öğrenilen sosyal becerilerin doğal ortamda uygulanmasını sağlar.

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: FEN VE SOSYAL BİLGİLER – ALIŞTIRMA (4)

SORU VE ÖĞRENCİ CEVABI (31-40)

AÇIKLAMA / ANAHTAR CEVAP

31. Fen öğretiminde öğrencinin merakını uyandırmak için "Miknatis hangi maddeleri çeker?" gibi açık uçlu sorularla başlayan yöntemin adı nedir?

Çözüm: Buluş Yoluyla Öğrenme / Sorgulama. Öğrencinin aktif keşfine dayanır.

32. Sosyal bilgilerde kronolojik algıyı geliştirmek için kullanılan olayların sırasını gösteren görsel materyal nedir?

Çözüm: Zaman Şeridi (Timeline). Olaylar arası zaman ilişkisini somutlaştırır.

33. Fen bilimlerinde bir kavramın tanımı, özellikleri ve örneklerini içeren 4 bölmeli grafik düzenleyicinin adı nedir?

Çözüm: Frayer Modeli. Kavramın derinlemesine analizini sağlar.

34. Sosyal bilgiler dersinde "Adalet" gibi soyut kavramları öğretmek için kurulan "Sınıf Mahkemesi" hangi yönteme örnektir?

Çözüm: Simülasyon / Rol Oynama. Soyut durumları yaşantısal hale getirir.

35. Fen öğretiminde "Hatasız Öğretim" yöntemlerinden biri olan, ipucunun zamanla azaltılması işlemine ne denir?

Çözüm: İpucunun Silikleştirilmesi (Fading). Bağımsızlığı hedefler.

36. Sosyal bilgilerde "Yön Bulma" becerisi için az gören öğrencilerde kullanılan yüksek kontrastlı araç hangisidir?

Çözüm: Pusula (Işıklı/Sesli/Kabartma). Uyarlanmış yön bulma materyalidir.

37. Fen laboratuvarında bir deneyin yapılış aşamalarını gösteren fotoğraflı listeye ne ad verilir?

Çözüm: Görsel Çizelge / Beceri Analizi. Karmaşık işleri basitleştirir.

38. Sosyal bilgilerde "Yerel Yönetimler" konusunu işlerken muhtarı sınıfa çağırarak hangi stratejidir?

Çözüm: Kaynak Kişi Kullanımı. Gerçek yaşamla bağ kurar.

39. Fen ve Sosyal Bilgilerde "Ne biliyorum? Ne öğrenmek istiyorum? Ne öğrendim?" tablosunun kısaltması nedir?

Çözüm: KWL Tablosu. Üstbilişsel bir stratejidir.

40. Fen öğretiminde bir bitkinin gelişiminin her gün kaydedildiği gözlem defterine ne ad verilir?

Çözüm: Gözlem Kayıt Formu / Bilim Günlüğü. Veri toplama becerisini geliştirir.

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: FEN VE SOSYAL BİLGİLER – ALIŞTIRMA (5)

SORU VE ÖĞRENCİ CEVABI (41-50)

AÇIKLAMA / ANAHTAR CEVAP

41. Fen öğretiminde öğrencinin bir olay gerçekleşmeden önce sonucunu söylemesi (Tahmin) ve sonra test etmesi stratejisi?

Çözüm: Tahmin Et - Gözle - Açıkla (POE). Kavramsal değişim sağlar.

42. Sosyal bilgilerde "Meslekler" ünitesi için fırına gidilmesi hangi öğretim tekniğidir?

Çözüm: Alan Gezisi (Field Trip). Yerinde öğrenmeyi sağlar.

43. Fen bilimlerinde "Canlı ve Cansız" varlıkları gruplara ayırma işlemine ne ad verilir?

Çözüm: Sınıflandırma (Classification). Temel bir süreç becerisidir.

44. Sosyal bilgilerde olaylar arasındaki neden-sonuç bağını gösteren balık kılıçığı diyagramının adı?

Çözüm: Ishikawa (Balık Kılıçığı) Diyagramı. Analiz becerisini artırır.

45. Fen öğretiminde "Suda Yüzen ve Batan Maddeler" deneyi için getirilen gerçek meyvelere ne denir?

Çözüm: Gerçek Nesnelere (Realia). Somutlaştırma sağlar.

46. Sosyal bilgiler dersinde "Haklarımız" konusunu içeren resimli hikaye kitaplarına ne ad verilir?

Çözüm: Sosyal Öyküler / Resimli Materyal. Soyut kuralları görselleştirir.

47. Fen öğretiminde öğrencinin bir nesneye dokunarak, onu inceleyerek öğrendiği "Dokun-Öğren" materyalleri hangi yaklaşımdır?

Çözüm: Somut Yaşantılar / Hands-on Learning. Kalıcılığı artırır.

48. Sosyal bilgilerde farklı kültürlerin tanıtıldığı üniteye kullanılan çok kültürlü eğitim materyallerinin temel amacı nedir?

Çözüm: Kültürel Farkındalık / Hoşgörü. Sosyal kabulü destekler.

49. Fen ve sosyal bilgilerde öğrencinin kendi dijital hikayesini oluşturarak konuyu anlatmasına ne denir?

Çözüm: Dijital Öyküleme. Yaratıcılığı ve teknoloji kullanımını artırır.

50. Eğitim sürecinin sonunda öğrencinin "Bugün ne öğrendim?" diye düşünmesini sağlayan sürece ne denir?

Çözüm: Yansıtıcı Düşünme / Değerlendirme. Öz-farkındalık sağlar.